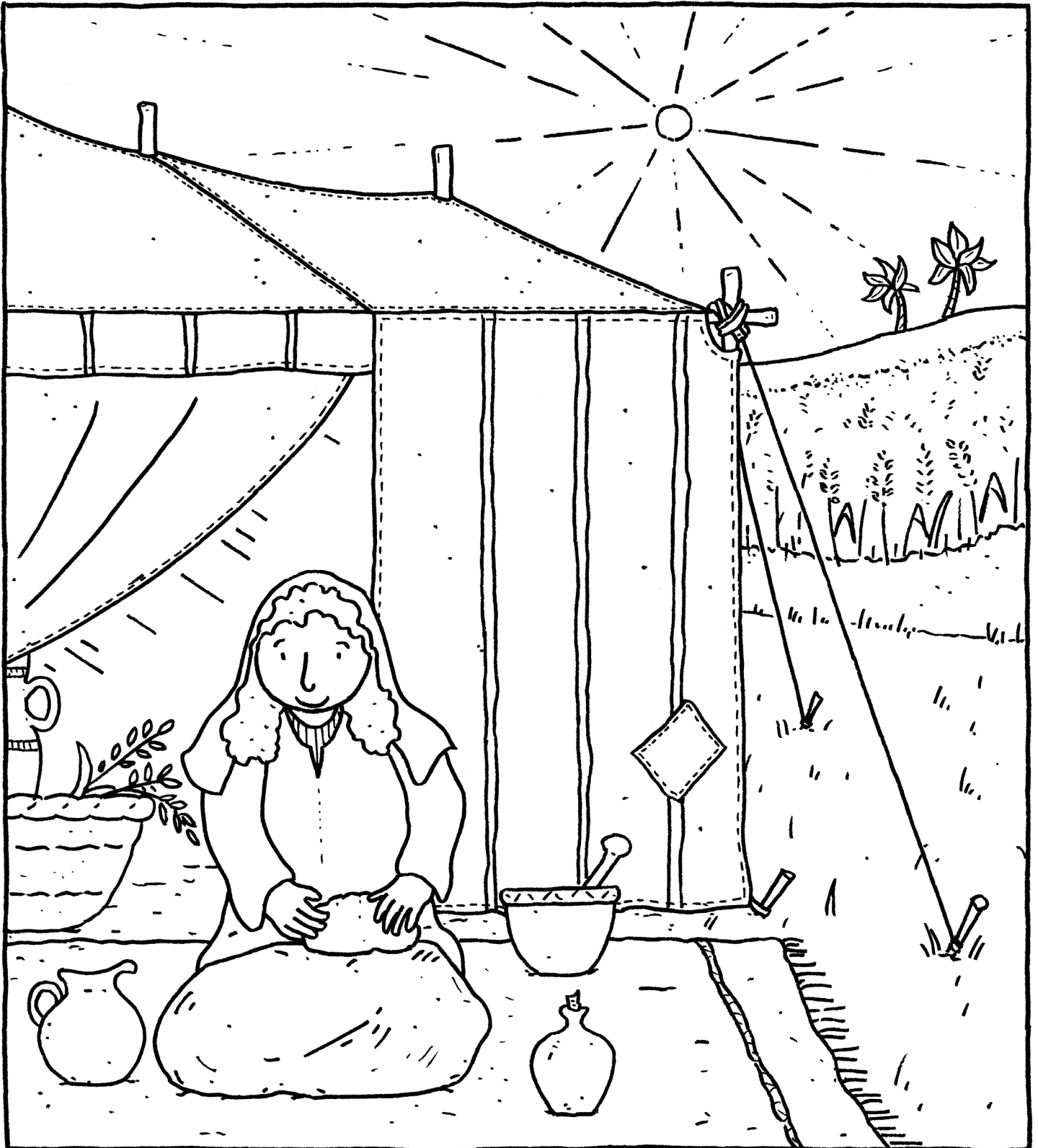

25 juni 2023

Feest voor de HEER in het beloofde land

Jozua 5:1-12

Thema: Het verbond wordt vernieuwd

Doel

De kinderen zien dat God opnieuw zijn verbond met zijn volk sluit, voordat het gaat wonen in het beloofde land.

Toelichting

Gods volk Israël was gewoon om jongens op de achtste dag na hun geboorte te besnijden. Dat was het teken van het verbond tussen God en zijn volk. In de woestijn was dat niet gebeurd. Blijkbaar verlangden de Israëlieten er toen niet erg naar bij de HEER te horen. Ze klaagden en wensten soms zelfs de slavernij in Egypte terug. In die houding moet verandering komen. De Israëlieten moeten weer trouw zijn aan God. Alleen verbonden met Hem, onder zijn zegen, kunnen ze gelukkig wonen in het land dat God hun geeft.

God geeft Jozua opdracht om het verbond tussen Hem en het volk te vernieuwen. De mannen moeten zich laten besnijden. Zo weten ze zich opnieuw afhankelijk van en trouw aan de God die hen heeft bevrijd. Daarna vieren ze met elkaar het Pesach, zoals ze dat ook gevierd hebben bij de uittocht uit Egypte. Met deze viering bij de intocht van het beloofde land sluiten ze de woestijnperiode af. Israël eet geen manna meer, maar de opbrengst van het beloofde land.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: God en Israël horen bij elkaar

Richtlijnen: Het volk Israël en God de HEER horen bij elkaar. Hoe kun je dat laten zien aan de jongste kinderen? Als een man en een vrouw getrouwd zijn, dragen ze dikwijls een trouwring. Hebben jullie dat wel eens gezien? God en het volk Israël horen bij elkaar. Ze hebben natuurlijk geen ring, maar wel iets anders. Daarover gaat het bijbelverhaal van vandaag. God heeft laten zien dat Hij voor Israël zorgt. Hij heeft het veilig daar gebracht, door de Jordaan. Nu moet het volk laten zien dat het van God houdt. Dat gebeurt door een besnijdenis van de mannen en een Pesachviering. Twee tekenen die het verbond tussen God en het volk opnieuw laten zien. Ze horen voor altijd samen.

(De jongste kinderen snappen nog weinig van de besnijdenis, zelfs als je het eenvoudig uitlegt. Leg het accent op de maaltijd.)

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: Opnieuw verbonden met God

Richtlijnen: Wij zijn verbonden met de Here God. Dat geloven we. Hij zorgt voor ons en wij willen naar Hem luisteren. Maar kun je dat ook zien? Vraag het de kinderen.

Een voorbeeld is de doop. God belooft dat Hij altijd voor dat kindje zal zorgen en ouders beloven hun kind over God te vertellen en voor te doen hoe je leeft zoals God dat graag wil. Een ander voorbeeld is het vieren van het Heilig Avondmaal. God geeft ons brood en wijn om te laten zien dat Hij Jezus gaf om ons te redden en onze zonden te vergeven.

Aan het begin van het leven in het beloofde land geeft God opdracht aan Israël om even stil te staan bij het oude verbond met God. Dat gebeurt allereerst door besnijdenis van alle mannen en jongens, het inhalen van wat niet was gebeurd. Daarna vieren de Israëlieten Pesach. Ze bedanken God en beloven Hem trouw. Het volk is opnieuw verbonden met God de HEER. Een nieuw land, een nieuw begin!

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Een nieuw verbond, een nieuwe belofte

Richtlijnen: Een verbond is een overeenkomst tussen twee mensen of groepen met rechten en plichten. God heeft een verbond met Israël. Hij belooft voor Israël te zorgen. Dat is gebeurd: in Egypte, in de woestijn, bij het oversteken van de Jordaan. God is trouw. Maar Israël? Jongens zijn niet besneden, het volk klaagde vaak over God. De Israëlieten deden zoals ze zelf wilden. Pas als ze het niet meer zagen zitten, kwamen ze bij God terug.

Dat moet nu anders, als ze gelukkig willen zijn in het beloofde land. De Israëlieten moeten God helemaal vertrouwen, afhankelijk willen zijn van zijn goedheid. Eerst worden alle mannen besneden (een opdracht van God bij het verbond), dan vieren ze Pesach. Ze vieren feest, eten en bidden. Een nieuw verbond, waarbij ze elkaar herinneren aan Gods beloften en opdrachten.

Voelen de jongeren zich afhankelijk van God? Wat belooft God ins in zijn verbond door de Here Jezus? En welke opdrachten hebben wij? Vind jij het moeilijk je aan die opdrachten te houden? Zijn er momenten dat wij even stilstaan om een nieuw verbond te vieren? Welke? Denk aan stille tijd, kerkdienst, Avondmaal, gesprek met andere gelovigen.

Extra Bijbelgedeelte: 1 Korintiërs 11:23-26

In het Avondmaal wordt het verbond met God in Jezus steeds opnieuw gevierd.

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Algemene inleiding

Hoofdstuk 5

Samenvatting:

Symbolen en feesten lijken misschien soms bijzaak naast het lezen van het Woord van God, maar ze zijn een wezenlijk onderdeel van het geloof. Zoals ook de besnijdenis onlosmakelijk verbonden is met de Israëlieten. Daarmee lieten ze zien dat ze geloofden dat ze bij het volk van God hoorden. God had hen als zijn volk aangenomen. Dit merkteken droegen ze zo elke dag bij zich. Als je dit laat versloffen, laat je niet meer zien dat je als volk alle dagen met God, je redder en Vader verbonden wilt zijn en vergeet je zelf die waarde van die verbondenheid ook.

Zoals gold voor de Egyptenaren bij de Rietzee en ook voor de inwoners van Jericho, worden ook de koningen van de Amoriëten bang voor God vanwege het wonder dat God de Jordaan had drooggelegd voor het volk Israël om over te steken. Dit gedeelte beschrijft achterstallig onderhoud dat Israël moet uitvoeren: de besnijdenis van de mannen. Dat was tijdens de tocht door de woestijn niet meer gebeurd. Ze hadden daarmee niet geluisterd naar God, want deze besnijdenis had God al opgedragen aan de stamvader van Gods volk: Abraham. Omdat ze niet geluisterd hadden naar God mochten ze het beloofde land niet binnengaan, maar de tweede generatie mocht dat alsnog. Ook gingen ze het Pesach weer vieren: het vieren van de redding uit de slavernij. Dit was een feest dat ze verplicht elk jaar moesten vieren. Deze besnijdenis dient als bewijs dat ze samen het volk van God zijn, dat God hen aangenomen heeft als zijn volk. Dat betekent nu ook de kinderdoop: God heeft ja tegen jou gezegd. Je mag zijn kind zijn. Bij de belijdenis geef jij zelf God je ja-woord terug. Manna ontvangen ze niet meer. Ze hadden nu een vruchtbaar land van God gekregen. Nu konden ze erop vertrouwen dat God genoeg regen gaf om hun genoeg oogst te geven. In de woestijn kwam het eten rechtstreeks uit Gods hand, nu mochten ze meehelpen als volwassenen door de grond te bewerken en in te zaaien en dan hun vertrouwen voor een goede oogst in Gods hand leggen.

Vers voor vers

- Vs.2. Messen van vuursteen. Steen en vuursteen waren de materialen in de steentijd om gereedschap van te maken, maar ook gewei en bot werden gebruikt. Vuursteen is zeer bruikbaar doordat het sterk, scherp en goed bewerkbaar is. Ondanks dat in de bronstijd al metaal voorhanden was, werd vuursteen nog steeds gebruikt. Afslagen van vuursteen zijn scherp.
Voorhuidenheuvel lag in Gilgal (betekenis: steenkring. Naar het herdenkingssteken van de 12 stenen). Het Gilgal waarvan hier sprake is, lag waarschijnlijk ten oosten van [Jericho](#). Het zou het huidige [Khirbat al-Mafjar](#) zijn dat op 2 km. ten noordoosten van het antieke Jericho ligt.
- Vs. 4. Veertig jaar: getal van de opvoeding en beproeving. Joden hebben veel met getallensymboliek. Zie voor meer info over betekenis van de getallen: [bijbelse plaatsen](#).
- Vs. 6. Het land dat overvloedt van melk en honing. Het land Kanaän was een welvarend land, maar op godsdienstig en zedelijk gebied onrein en vuil. Zie voor meer info hierover en over de naburige volken van Kanaän: [https://christipedia.mirabeze.org/wiki/Kana%C3%A4n_\(land\)](https://christipedia.mirabeze.org/wiki/Kana%C3%A4n_(land))
- Vs.9. 'Vandaag heb ik de schande van Egypte van jullie afgewenteld'. Met het opnieuw uitvoeren van de besnijdenis, geeft God het verbond met zijn volk vernieuwd. De afdwaling en ongehoorzaamheid van het volk aan God is hiermee uitgewist en heeft God weer een nieuwe start met zijn volk gemaakt.
- Vs. 12. Ze kwamen in oogsttijd aan, want de oevers van de Jordaan traden in die tijd buiten hun oevers (zie eerder dit hoofdstuk). Bovendien zijn er in Israël twee perioden om te oogsten, tijdens de vroege en de late regen: de eerste en de tweede oogst. Met pesach vieren ze de gersteoogst. Aan dit feest is dus ook de uitredding uit Egypte gekoppeld. Met Sjavoeot, wekenfeest, vieren de Joden de tarweoogst, maar ook de viering van de schenking van de Torah. Voor meer info over de feesten:
<https://www.kerkenisrael.nl/vrede-over-israel/voi49-3b.php>
<https://www.israelendebijbel.nl/nl/bijbelonderwijs/digitale-bijbelstudie/2020/10/28/et-eerste-oogstfeest-Lg-Baomer>

—————→
lees verder op de volgende bladzijde

Verwerkingsvragen:

- Hoe kunnen wij aan God laten zien dat we geloven dat Hij ons als zijn kind aangenomen heeft en dat we bij Hem willen horen?
- Is het genoeg dat je als kind maar een beetje water op je hoofd gesprenkeld krijgt bij de doop? Waarom wel of niet?
- Voor het volk Israël is Pesach het belangrijkste feest. Wat is voor ons het belangrijkste christelijke feest. Waarom?
- In ons welvarende land vinden veel mensen dat we God niet nodig hebben. Dat we het allemaal zelf wel kunnen regelen. Noem eens voorbeelden waaraan je kunt zien dat God toch echt de wereld bestuurt en dat wij slechts medewerkers zijn in zijn koninkrijk, waarin wij als taak hebben onze naaste lief te hebben en voor de schepping goed te zorgen.
- Noem eens manieren waarop we zelf liefde aan onze naaste kunnen geven en zorg kunnen dragen voor de schepping.

Auteur: ASdR

Liederen

Psalm 100	
Lied 619	(=Gezang 213 LvdK)
Lied 624	(=Gezang 215 LvdK)
Juich, doe mee allemaal	Op Toonhoogte 536
Waarom staan die stenen daar?	Alles wordt nieuw 4: 3
Ik kijk omhoog naar de bergen	Op Toonhoogte 517
Uw Woord	Hemelhoog 37
Looft de Here, alle gij volken	Hemelhoog 33
Ken je dit verhaal?	Hemelhoog 55
Zoals klei in de hand van de pottenbakker	Hemelhoog 77

Auteur: PZ

God en Israël horen bij elkaar

Inleiding

- Wie heeft de sterkste vader?
Een kort gesprek over de vaders en moeders (pleeg) ouders: wie heeft de sterkste? Of de liefste? Of de slimste?
- Jij hoort bij hen, vind je dat fijn?

Bijbelverhaal

Micha heeft echt een sterke vader en hij zegt dat tegen iedereen die het wil horen: 'Mijn vader is lekker de sterkste én hij kan zelfs hele grote stenen sjuuwen!' 'Dat is toch waar, pap?' Pappa moet lachen. Nou, het is waar dat ik stenen kan sjuuwen. Maar God, onze Vader, is echt de sterkste. Micha huppelt verder naar huis 'Waarom heb je die stenen gesjouwd, pap? Waarom staan ze daar in een kring?' 'Wat een goede vraag Micha, dat moesten wij doen omdat God het vroeg. Zo kan iedereen blijven denken aan onze goede, sterke God. Hij heeft ons geholpen toen we heel lang in de woestijn moesten wonen. Hij heeft ons lang geleden uit Egypte laten weggaan'.

Pappa en Micha lopen naar mamma. 'Gelukkig kunnen we nu hier wonen' denkt Micha. 'Hier is het goed.' Micha is blij. Hij woont nu aan de overkant van het water. En gelukkig hoeven ze nu niet meer bang te zijn voor andere mensen die hen pijn willen doen. De koningen van de landen in de buurt zijn echt bang voor de Israëlieten. Ze hebben gehoord dat God de Israëlieten beschermt en bij hen is. Daarom durven ze niet meer te vechten.

Wanneer pappa en Micha thuisgekomen zijn, komt Jozua op bezoek. Jozua mag van God de leider zijn van de Israëlieten. God heeft hem de opdracht gegeven om te gaan vertellen tegen alle jongens en mannen dat zij moeten blijven denken aan wat God gedaan heeft. Eerder moesten de Israëlieten hard werken en luisteren naar een slechte koning. Maar nu heeft God hen weggehaald en door de woestijn, door het water, naar de overkant gebracht. De Israëlieten zijn vrij en kunnen écht luisteren naar God.

'Vier een feest om dit te blijven onthouden' zegt Jozua. 'De Heer heeft ons weggehaald uit Egypte want Hij wil dat wij bij Hem horen, altijd'. 'Blijf dat onthouden lieve Micha', zegt Jozua. En dat doet Micha. Pappa en mamma doen dat ook. Een poosje later vieren ze feest. Het Pesachfeest. Micha, pappa en mamma eten met elkaar en praten met elkaar over God. Hij zorgt voor hen. Wat een geluk om te blijven onthouden dat God voor de Israëlieten zorgt. Ze horen bij Hem en zij luisteren naar Hem. Wij horen ook bij God. Hij zorgt ook voor ons. Hij wil dat we echt gelukkig zijn. Daar mogen we iedere dag aan denken, wat een feest!

Auteur: KvdG

Opnieuw verbonden met God

Inleiding

Als je iemand opbelt en gezellig aan het praten bent, kan het zomaar gebeuren dat de verbinding verbroken wordt. De batterij van de telefoon is bijvoorbeeld leeg, of je drukt op een verkeerd knopje. Om weer met elkaar te kunnen spreken via de telefoon, zul je opnieuw verbinding moeten maken. Je moet opnieuw bellen. Gelukkig lukt dat meestal wel.

Maar hoe is dat met de Here God? Wij zijn verbonden met God, dat geloven wij. Hij zorgt voor ons en wij willen naar Hem luisteren. Weet jij ook hoe wij verbonden zijn met de Heer? Er zijn verschillende voorbeelden die ik kan noemen. Bijvoorbeeld door de doop. God belooft dat Hij altijd voor het kindje zal zorgen dat gedoopt wordt en de ouders beloven hun kind over God te vertellen en voor te doen hoe je leeft zoals God dat graag wil. Een ander voorbeeld is het vieren van het Heilig Avondmaal. De Here God geeft ons brood en wijn om te laten zien dat Hij Jezus gaf om ons te redden en onze zonden te vergeven. Maar wat als er iets misgaat, als de verbinding met de Here God verbroken wordt? Kunnen wij dan weer opnieuw verbonden worden met God? Ja dat kan! Gelukkig maar! God wil altijd opnieuw met jou verbonden worden. Dat gold, lang geleden, ook voor de mensen van het volk Israël.

Bijbelverhaal

Het volk Israël is de rivier de Jordaan overgestoken. Wat een groot wonder heeft God gedaan door het water te laten stoppen met stromen. Zo is iedereen met droge voeten aan de overkant gekomen. Om dit nooit te vergeten, is er een grote stapel van twaalf stenen gemaakt. Iedereen weet waarom die stapel daar staat en iedereen kan het ook aan iemand anders vertellen die er niet bij is geweest. God is trouw, God zorgt voor zijn volk en God wil dicht bij zijn volk zijn.

Nu ze in het land zijn dat God heeft beloofd, spreekt de Here God weer tegen Jozua. God wil dicht bij de mensen zijn. Lang geleden heeft hij daarom een afspraak gemaakt: alle jongens die geboren worden, moeten worden besneden. Maar in de afgelopen veertig jaar, zo lang als ze uit Egypte vertrokken zijn, is dit niet meer gebeurd. Alle mannen en jongens moeten daarom het teken van het verbond krijgen. Zo zullen ze weer verbonden zijn met God. God zegt daarom tegen Jozua: 'Pak stenen en maak daar messen van. Ik wil dat alle mannen en alle jongens besneden zullen worden. Ik wil met iedereen weer verbonden zijn.' Jozua weet wat dit betekent en hij begrijpt wat hij moet doen. In het begin van de reis hadden de mensen niet geluisterd naar God en daarom had Hij gezegd: 'Jullie zullen niet in het beloofde land komen. Het beloofde land zal van jullie kinderen zijn. Zij zullen mogen wonen in dat vruchtbare land.' En nu, veertig jaar later, zijn al die mensen die er toen bij waren, gestorven. Hun kinderen en kleinkinderen zijn nu het volk Israël. En nu wil de Here God dus weer verbonden zijn met deze mannen en jongens.

En natuurlijk ook met de vrouwen en meisjes. Jozua doet wat God hem zegt.

Als alle mannen en jongens besneden zijn, spreekt de Here God opnieuw tegen Jozua. 'Luister Jozua, het was voor het volk Israël, voor jullie allemaal, verschrikkelijk om slaaf te zijn in Egypte. Het was verschrikkelijk om te moeten werken voor de farao. Jullie werden geslagen en jullie moesten heel hard werken. Maar nu zijn jullie vrij! En ik zal ervoor zorgen dat zo'n slavernij er nooit meer zal zijn, jullie hoeven dit niet meer opnieuw mee te maken.' Er verschijnt een lach op het gezicht van Jozua. Wat is dit goed nieuws, dit moet hij de mensen van het volk Israël vertellen! Hij roept de mensen bij elkaar en zegt: 'Luister mensen, luister en hoor wat de Here God tegen jullie zegt. Het was voor jullie allemaal verschrikkelijk in Egypte, jullie waren slaven. Maar vanaf vandaag zorg ik ervoor dat jullie dit nooit meer zullen meemaken.' Wat zijn de mensen blij als ze dit goede nieuws van Jozua horen. Nooit meer zullen ze slaven zijn. Altijd zal God voor hen zorgen. En ze kunnen voor altijd in dit nieuwe, beloofde land wonen. De mensen zijn zo blij dat ze feest willen vieren. En dat gebeurt ook. Met elkaar vieren ze het Pascha-feest. Het feest van de bevrijding uit Egypte. Er wordt gedacht aan hoe het vroeger in Egypte was. De mensen denken ook aan de lange reis van veertig jaar door de woestijn. Het is een groot feest en God wordt geëerd. Jozua ziet alle mensen die feestvieren. Hij is blij dat ze eindelijk in het beloofde land zijn. Hij snapt de mensen die feestvieren heel goed.

Na het vieren van het Pascha-feest gebeurt er iets bijzonders. Al sinds ze in de woestijn woonden, was er iedere dag manna. Kleine korrels waar brood van werd gebakken. Iedere morgen was er voldoende om de hele dag van te kunnen eten. Maar nu, na het vieren van het feest, is er geen manna meer dat uit de hemel op de aarde valt. Nee, vanaf nu is er graan en koren genoeg. In dit nieuwe land groeit er voldoende. En dus bakken de Israëlieten voortaan brood van het graan van het land. Het hele jaar door is er voldoende voor iedereen.

Wat een prachtig land is dit toch. Het land dat de Here God lang geleden al aan hen beloofde. Iedere dag genieten de mensen van Israël van de prachtige omgeving die ze zien en van het graan dat groeit op het land. Ze zijn weer verbonden met de enige echte God. De God die van hen houdt, de God die voor hen zorgt, de God die altijd dichtbij wil zijn.

Gebed

Heer, wat is het fijn om te weten dat U altijd met ons verbonden wilt zijn en blijven.

Ook als wij soms een verkeerde keus maken, als wij fouten maken.

Wij mogen altijd weer in verbinding komen met U. Amen.

Auteur: JvdM

Een nieuw verbond, een nieuwe belofte

Bijbelverhaal

Vandaag luisteren we verder naar het verhaal van het volk Israël. Het volk is nog helemaal in de juichstemming. Hun God heeft een machtige demonstratie van zijn kracht en grootheid gegeven. Wat een bijzondere ervaring was dat om over de bodem van de Jordaan te lopen. Ze zijn nu echt in het beloofde land. De vijanden, de oorspronkelijke bewoners van Kanaän zijn bang. Zij hebben ook gehoord wat de God van Israël heeft gedaan. Ze wisten wel dat de Israëlieten hun kant op kwamen. Maar ze voelden zich veilig, omdat het water van de Jordaan veel te diep was. Zonder brug of pont zou het onmogelijk zijn om over te steken. Daarin hebben ze zich vergist. De God van Israël heeft laten zien dat Hij alle macht heeft. Dat alle dingen mogelijk zijn bij Hem.

Hij is niet alleen de God van het volk Israël, maar ook de God van de Jordaan. De God van het water. Hij is de God van de hele schepping.

De koningen van de Amoriëten en de Kanaänieten slaat de schrik om het hart. Ze hebben geen moed meer. Het gaat precies zoals God tegen Jozua gezegd heeft: Ik zal vrees en schrik over de volkeren van Kanaän brengen. De verhalen van de grote daden van God zijn al voor het volk uitgegaan. Geen vijand haalt het in zijn hoofd om tegen dit volk te gaan vechten. Bij een volk met zo'n machtige God blijf je uit de buurt, als je leven je lief is. Dat wil de HEER ook zo. Want er moet eerst iets ernstigs gebeuren. Daar moet het volk een poosje rust voor hebben. Jozua krijgt van de HEER de opdracht om de mannen en jongens te laten besnijden. De besnijdenis hoort bij het verbond van God met Israël. Alle baby-jongetjes horen op de 8ste dag besneden te worden. Dat was inderdaad zo gegaan bij de groep die uit Egypte trok jaren geleden. Maar de meesten van hen leven niet meer, zij zijn in de woestijn gestorven. De nieuwe generatie mannen die nu het beloofde land in trekt is niet besneden.

God wil dat daar wat aan gedaan wordt. Hij wil met Israël een nieuwe start maken. Maar of dit nu een handig moment is, zo met de vijand dichtbij. Want de mannen weten dat ze na de ingreep een paar dagen flink koorts kunnen krijgen, in ieder geval zijn ze niet fit genoeg om als het nodig zou zijn, hun volk te verdedigen. Het is een les in geloofsvertrouwen. Wij kunnen lezen in de Bijbel (Jozua 5:1) dat de koningen in de buurt bang zijn. Maar het is de vraag of de Israëlieten dat wisten toen ze zich lieten besnijden. Want dat gebeurt. En natuurlijk heeft dat pijn gedaan. En werden ze er ziek van. Maar ze zijn er ook trots op. Een besneden Israëliet weet dat hij bij het verbondsvolk van God hoort. Hij draagt letterlijk een teken daarvan aan zijn lichaam. God zegt tegen degene die besneden is: Jij hoort bij Mij, en bij Mijn volk. Je bent kostbaar. Hoe fijn is het om dat te weten.

Als je een onbekende toekomst tegemoet gaat. In een onbekend land. Het volk Egypte had Israël uitgelachen om hun zwerven in de woestijn. Spottend hadden ze gezegd; die, die zijn helemaal de weg kwijt. Hun God ging

hen redden. Nou we zien het. Ha ha. Ze lopen rondjes in de woestijn. Ze sterven daar zelfs, moet je kijken! En dat was zo. Maar dat was Israëls eigen schuld. Het was omdat ze zo moeilijk konden geloven. Vanaf nu wil God aan de wereld laten zien dat Hij zoveel van zijn volk houdt. Dat Hij het beste met hen voor heeft. En dat Hij hen zelf op de beloofde plek brengt. De zonden van ongelof en ongehoorzaamheid worden vergeven. Hij wil opnieuw laten zien dat Hij hun God is.

Een nieuwe start in een nieuw land en op een bijzonder moment. In de Bijbel staat dat de mensen op de tiende dag van de eerst maand de Jordaan doorgetrokken zijn. Dat is de datum waarop de voorbereidingen voor het Pascha moesten beginnen. Weten jullie nog waar Israël aan terugdacht op dat feest? Juist, aan de bevrijding uit Egypte. De datum van die bevrijding en de datum van het binnentrekken in het beloofde land Kanaän vallen voortaan samen. Als ze een lam slachten en met elkaar de maaltijd houden, kunnen ze hieraan terugdenken. Met een dankbaar hart. Het feest wat ze vierden in de nacht van bevrijding uit Egypte, mogen ze ook nu vieren, nu ze het beloofde land intrekken. Twee mooie momenten van Gods grote daden in de geschiedenis. Hun God heeft laten zien dat Hij niet alleen begint met zijn werk om het volk vrij te maken maar dat Hij ook verder met hen mee gaat.

Er begint een nieuwe tijd. De HEER stopt met manna geven. Vanaf nu mogen ze eten van koren wat in Kanaän is gegroeid. Heerlijk geroosterd koren en ongezuurde broden. Wat een feestmaal. Dit is niet uit de hemel komen vallen. Dit is uit de aarde opgekomen. God heeft het laten groeien. Weer mag Israël eten van wat God geeft. Hij zorgt. Inmiddels zijn de stenen in hun nieuwe kamp te Gilgal opgestapeld. Met hetzelfde doel: ook hier moet jong en oud zich herinneren, hoe God hen voorging naar het nieuwe land.

Verwerkingsvragen

1. Stelling: Als wij afhankelijk van God leven, kan Hij laten zien wie Hij is.
Wat vind je van deze stelling?
Hoe is dat in het verhaal van vandaag?
Hoe is dat in jouw leven?
2. Israël wordt geleerd om achterom te kijken, naar wat God deed.
Hebben wij ook momenten waarop we terugkijken? En waar denken wij dan aan?
3. De Israëlieten kregen een teken van hun verbond met God aan hun lichaam. Dat wil God ons ook geven.
Hoe belangrijk is dat teken?

Auteur: RE